

Editöryal

Kökleri insanoğlunun yerleşik yaşama geçtiği ve ilk kentlerin doğduğu döneme kadar uzanan kamu politikaları çalışmaları; bilimsel anlamda, sosyal devletin kurumsal olarak ilk ortaya çıktığı 1929 Dünya Ekonomik Buhranı sonrasında yapılmaya başlanmış ve İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra önemli bir gelişim göstermiştir. Türkiye'de ise ancak 2000'li yıllarda yaygın hale gelmiştir (Gül: 2015, s. 6).

Modern ulus devletlerin kurulmasından önce kamu politikaları, daha çok toplumsal problemlerin çözümüne odaklanılarak dönemin önde gelen düşünürleri tarafından üst düzey yöneticilere sunulan çözüm önerileriyle halledilirken, modern ulus devletlerin kurulmasıyla bilimsel araştırma yöntemleri kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzdeki kamu politikaları analizi; yöntem bilimsel olarak teorik ve görgül (ampirik) araştırmalarla elde edilen verilerin bilimsel metotlar kullanılarak çözümlenmesine dayanır (Usta: 2013, s.80).

Kamu politikasıyla ilgili farklı tanımlar yapılmaktadır. Bir tanıma göre; *devletin yasalardan kaynaklanan otoritesinin bulunduğu herhangi bir konuda, yetkili olan kamu kurumu ya da görevlisi tarafından yapılan her türlü eylem ve işlemler*. Diğer bir tanıma göre, *devletin yapmayı ya da yapmadığı her şeydir*. Bir başka tanımda ise, *meşru bir toplumsal sorunu ve/veya ihtiyacı gündeme getirerek, çözüm seçeneklerini ve en uygun seçimi (politikayı ya da programı) ortaya koyma ve bu sorunu çözme ya da ihtiyacı giderme yönünde kamusal aktörlerin ya da onların denetimi ya da gözetimi altındaki diğer aktörlerin planlı kararlarını ve eylemlerini içerir* denilmektedir (Gül: 2015, s. 8).

Günümüzde kamu politikaları analizi, hükümet faaliyetlerinin neden ve sonuçlarını tanımlamaya çalışması ve aktörlerin kamu politikalarının içeriğine yaptığı etkileri incelemesi açısından, siyaset bilimi ve kamu yönetimi alanına yeni bir boyut kazandırma iddiasındadır. Dolayısıyla bir kamu politikası analizi, bir yandan devlet içindeki ilgili aktörleri ve politika ağlarını; diğer yandan toplum içerisindeki diğer ilgili aktörleri ilgilendirir (Usta: 2013, s. 80).

Kamu politikalarının kapsamı, devlete yüklenen fonksiyonlarla yakından ilgili olup, kamu politikası oluşturma, öncelikli politikaların

tespit edilmesini, bunların tanımlanmasını, işlevsel şeklini oluşturan kanunların parlamentoda kabul edilerek yürürlüğe girmesini içeren bir süreçtir (Biçer ve Yılmaz: 2009, s. 45).

Genel olarak çerçevesini çizdiğimiz kamu politikaları konusu Türkiye Siyaset Bilimi Dergisinin ikinci sayısının ana temasını oluşturmaktadır. Dergide yer alan konular da bu kapsam dâhilinde ele alınmıştır. Bu sayıda yer alan dört makale, ana tema temelinde analiz edilmiştir.

Bu makalelerden ilki, **Recep Temel** tarafından kaleme alınan *Mustafa Kemal (ATATÜRK)'ün Maliye Politikalarına Etkisi (1920–1938)* adlı çalışmasıdır. Yazar bu konuyu, Mustafa Kemal'in 1920–1938 dönemi itibarıyla mali politikalar ve özellikle bütçe ve vergi politikaları üzerindeki etkisini, TBMM zabıtları ve bu dönemde görev yapmış hükümetlerin hükümet programları rehberliğinde incelemiştir.

Hakan Güneş tarafından hazırlanan *Mali Kurallar Ekonomik Kriz Dönemlerinde Çalışır mı? (2008 Finansal Krizi-Türkiye Örneği)* adlı çalışmada, 2008 Finansal Krizinin Türkiye'de reel sektör üzerindeki etkilerinin azaltılması amacıyla alınan mali önlemlerin bütçe açıkları ve kamu borçlarının seyrine olan olumsuz etkisi ele alınmıştır. Bütçe açıkları ve kamu borçlarının konjonktürel koşullara, finansal krizlere ve beklenmedik gelişmelere karşı tepkisiz kalamayacağını, bu nedenle mali kural içeren düzenlemelerin konjonktürel durumlara, ekonomik krizlere ve beklenmedik şoklara karşı yeterli esnekliğe sahip olması gerektiğini, bu esnekliğin mali performansın kötüleşmesine izin verdiği ölçüde iyileşmesini de içinde barındırdığı betimlenmiştir.

Recep Fedai, Hülya Herdem, Gonca Ertuğrul tarafından kaleme alınan *Yeni Hükümet Sisteminde Şeker Politikalarının Sürdürülebilirliği: Yönetsel ve Siyasal Açıdan Bir Değerlendirme* başlıklı makalede ise, Türkiye'de şeker pancarından üretilen şeker, ekonomik ve siyasal açıdan analiz edilmiştir. Şeker sektörünün sürdürülebilirliği betimlenerek çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Saltuk Aziz Gökalp *Katılımcı Yönetim Anlayışı ve İLKSAN* adlı çalışmasında, karar alma mekanizmalarının örgütlerin kurumsallaşma yapılarına göre değişebildiği, demokratik bir yönetim anlayışını benimseyen örgütlerin karar alma süreçlerinde katılımı esas alırken; daha otokratik ve tepeden inme yönetimi benimseyen örgütlerin ise

karar alma süreçlerinde katılımı önemsemediklerini belirtmiştir. Makalede, karar alma süreçlerinde katılımı esas alan katılımcı yönetim anlayışıyla kurulan İLKSAN üzerinden durulmuştur.

Ana tema dışında **Mustafa Yıldız** tarafından hazırlanan *Başkanlık, Yarı Başkanlık ve Parlamenter Sistem Üzerine Bir Değerlendirme* başlıklı makalede ise yazar; hükümet sistemlerini ülke uygulamalarına göre karşılaştırmış ve her bir sistemin kendine has özellikleriyle gelişmiş demokrasilerde yer alabileceği üzerinde durmuştur.

Dergide ayrıca, **Yaşar Pınar Özmen**'in, *Popülizm Nedir?* (Jan-Werner Müller); **İskender Karakaya**'nın, *IŞİD Tarihi* (Fawaz A. Gerges) adlı kitaplarla ilgili yapmış olduğu inceleme yazıları yer almaktadır.

Dergimizin temasını oluşturan kamu politikaları konusu oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir. Ancak alanın spesifik olması nedeniyle bu sayıda sınırlı sayıda makaleyi yayımlama imkânına sahibiz. Bu konuda yapılacak çalışmalara rehber olmasını, farklı okuyucu kitlelerinin bilgilerinin arttırmasını ümit etmekteyiz.

Hülya Toker

KAYNAKÇA

- Usta, A. (2013). Kamu Politikaları Analizine Kuramsal Bir Bakış. *Yasama Dergisi Parlamento Hukuku Özel Sayısı (I)*, Sayı 24, ss. 78-102.
- Gül, H. (2015). Kamu Politikası Analizi, Yöntemleri ve Teknikleri. *Yasama Dergisi*, Sayı 24, ss. 5-31.
- Bıçer, M. ve Yılmaz, H. (2009). Parlamentonun Kamu Politikası Oluşturma ve Planlama Sürecindeki Konumunun Yeni Kamu Mali Yönetim Sistemi Çerçevesinde Değerlendirilmesi. *Yasama Dergisi*, Sayı 13, ss. 45-84.